

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

25. september 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 13 (L 241 - § 7. Finansministeriet) af 31. august 2018

Spørgsmål

Vil ministeren i tabelform oplyse andelen af det årlige demografiske træk, som kan relateres til ældre på hhv. mere end 70 år og 80 år for hvert af årene fra 2015 til 2021, således at andelen oplyses i henholdsvis mio. kr. (2018-priser) og i procentpoint af det samlede demografiske træk i det enkelte år?

Svar

Det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug således ved mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling med senest tilgængelige data for individualiserbart offentligt forbrug¹, som skaleres til det opgjorte offentlige forbrug for 2017, dog med en korrektion for delvis sund aldring.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt. Det demografiske træk anvendes primært som et element i en langsigtet holdbarhedsberegning. Opgørelsen af det demografiske træk er således ikke tiltænkt til beregninger af fx det præcise udgiftstræk i de enkelte år, navnlig ikke på særskilte udgiftsområder eller sektorer, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret finansiering til. Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivetsforbedringer i det offentlige og indgår som ét blandt mange input i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og fx lavere skat.

Herudover er det vigtigt at holde sig for øje, at der allerede i dag er prioriteret et betydeligt beløb til offentligt forbrug. Udgiftsniveauet svarer således til ca. en fjer-

¹ Med individualiserbart offentligt forbrug menes offentlige forbrugsudgifter som ved brug af Lovmodellen og statistisk metode kan henføres til borgere opdelt på køn, alder og herkomst. Det drejer sig fx om data for borgere, som bor på plejehjem eller går i folkeskole. Befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik og DREAM, som anvendes til at beregne det demografiske træk, er netop opdelt på køn, alder og herkomst.

del af Danmarks samlede bruttonationalprodukt. Omhyggelig prioritering af midlerne til offentlig service vil understøtte, at vigtige kernevelfærdsområder vil kunne tilføres ekstra ressourcer. Reduktionen af udgifterne forbundet med asyl og integration i de senere år har således alt andet lige muliggjort prioritering af andre udgiftsområder inden for den samlede udgiftsramme.

Ligeledes er der potentiale for via afbureaukratisering og effektiviseringer at frigøre midler og dermed mindske behovet for øget offentligt forbrug.

Eksempelvis frigøres effektiviseringsgevinsterne fra de nye sygehusbyggerier fra 2017 og frem, *jf. økonomiaftalerne for 2017, 2018 og 2019 med Danske Regioner*, og det er aftalt med regionerne, at de frigjorte midler anvendes til ny sygehusaktivitet.

Det demografiske træk kan derfor ikke sammenlignes med behovet for øget offentligt forbrug.

Det skal desuden understreges, at der i beregningen ikke tages højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlig hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Derudover indregnes ikke adfærdsændringer (fx ændret uddannelsesstilbøjelighed eller ændret træk på sundhedsvæsenet pga. af nye behandlingsmuligheder eller bedre helbred).

Væksten i det beregnede demografiske træk drives i de kommende år dels af, at befolkningen stiger, dels af at befolkningssammensætningen forskydes mod et forøget antal i de ældre aldersgrupper. Fordi udgifter knyttet til de ældre aldersgrupper er væsentligt højere end de øvrige aldersgrupper, herunder navnlig udgifter til sundhed og social beskyttelse, trækker det i retning af en højere vækst i det demografiske træk. Herved bidrager de indregnede udgifter til ældre over 70 år til langt størstedelen af væksten i det demografiske træk frem mod 2021, *jf. tabel 1*.

Det bemærkes, at ældre over 80 år udgør en større gennemsnitlig udgift sammenlignet med ældre over 70 år. I takt med, at befolkningen forskydes mod flere ældre, bidrager ældre over 80 år til en forøget del af væksten i det demografiske træk frem mod 2021.

Danmarks Statistik og DREAMs seneste befolkningsprognose indeholder imidlertid også et stigende antal børn i de kommende år. Samlet set udgør den beregnede vækst i det demografiske træk for 0-6-årige ca. ½ mia. kr. i 2019 stigende til ca. 1 mia. kr. i 2021 *jf. tabel 1*.

Tabel 1**Vækst i det demografiske træk, 2015-2021**

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vækstbidrag til demografisk træk (pct.-point)							
- Heraf 0-6 årige	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2
- Heraf 7-17-årige	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
- Heraf 18-69-årige	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
- Heraf ældre over 70 år	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5
- Heraf ældre over 80 år	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Samlet vækst i det demografiske træk	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
Årlig vækst i det demografiske træk, mia. kr. (2019-priser)							
- Heraf 0-6 årige	-½	-½	0	0	½	1	1
- Heraf 7-17-årige	0	0	0	-½	-½	-½	-1
- Heraf 18-69-årige	1	1	½	½	½	½	½
- Heraf ældre over 70 år	3	3½	3½	3	3	2½	2½
- Heraf ældre over 80 år	1	1	1	1	1	1½	1½
Samlet vækst i det demografiske træk	3½	4	3½	3	3½	3	3

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister